

ВІДГУК

**офіційного опонента Коноха Анатолія Петровича
на дисертаційну роботу Кузнецової Ірини Юріївни
«Формування готовності майбутніх тренерів зі східних
одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких
спортивних школах», подану на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**

Актуальність теми дисертації. Представлена робота присвячена проблемі підвищення якості підготовки та формування готовності майбутніх тренерів-педагогів, зокрема зі східних одноборств, до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах.

Постановка та необхідність вивчення вказаної проблеми у процесі науково-педагогічного пошуку Кузнецової І. Ю. не викликає сумніву, адже на сьогодні бракує дисертаційних робіт з питань формування готовності майбутніх тренерів до роботи з дітьми у дитячо-юнацьких спортивних школах, а також гостро постала потреба щодо оновлення змісту підготовки майбутніх тренерів, запровадження інноваційних підходів у вищу фізкультурну освіту. На це акцентовано увагу в низці законів і нормативно-правових актів, зокрема в «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012–2021 рр.

Посилює актуальність теми і низка суперечностей, які виявлені авторкою дисертації у процесі дослідження.

З огляду на це, актуальність теми роботи Кузнецової І. Ю. «Формування готовності майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах», яка подана на рецензування, сумнівів не викликає.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Обґрунтування наукових положень дисертаційного дослідження є досить переконливими. Дослідження характеризує тривалий період його проведення з 2015 по 2019 роки. Експериментальною базою

дослідження виступили Харківська державна академія фізичної культури та Львівський університет фізичної культури імені Івана Боберського. Авторські наукові та практичні напрацювання використовувалися в освітньому процесі Комунального закладу «Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа № 4» (м. Харків) та Івано-Франківської дитячо-юнацької спортивної школи № 1 обласної ради.

Цінність дисертаційного дослідження Кузнецової І.Ю. зумовлена перш за все тим, що в роботі вперше здійснено теоретичне обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка педагогічних умов, спрямованих на формування готовності майбутніх тренерів зі східних однокласників до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах, які сформульовані з урахуванням специфіки професійної діяльності тренерів у зазначених закладах.

Значимість роботи підсилює і те, що вона виконана як складова комплексних досліджень, що проводяться відповідно до теми науково-дослідної роботи кафедри педагогіки та психології «Інноваційні технології у професійній підготовці майбутніх педагогів» (державний реєстраційний номер 0116U005793).

Відповідно до теми дисертації Кузнецова І. Ю. чітко сформулювала науковий апарат дослідження, застосувала адекватні завданням методи наукового пошуку, що дало можливість успішно досягнути поставленої мети. Заслугує на підтримку докладне й ретельне формулювання понятійно-термінологічного апарату дисертаційної роботи, в межах якого авторкою надано визначення досліджуваного феномену – готовності майбутніх тренерів зі східних однокласників до професійної діяльності у дитячо-юнацьких спортивних школах.

Логіка викладу теоретичного та експериментально-дослідного матеріалу відповідає темі дисертаційного дослідження, його об'єкту, предмету, меті, гіпотезі, і дозволяє висвітлити хід виконання завдань дослідно-експериментальної роботи.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів.

Дисертанткою одержано такі наукові результати: уперше теоретично обґрунтовано, практично реалізовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності у дитячо-юнацьких спортивних школах; уточнено й конкретизовано сутність поняття «готовність майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності у дитячо-юнацьких спортивних школах» як особистісного феномена, змістове наповнення структурних компонентів зазначеної готовності (знаннєво-професійного, особистісного, професійно-діяльнісного); критерії та показники сформованості зазначеного феномена (когнітивний, особистісний, професійно-спортивний); удосконалено форми (практичні, індивідуальні й факультативні заняття, позааудиторна робота, практика за фахом) та методи навчання (проблемні, тренінгові, ігрові, ситуаційні) майбутніх тренерів зі східних одноборств.

Крім того, інтерес представляють й інші аспекти дисертаційного дослідження, а саме: 1) розкрито філософське, психолого-педагогічне та спортивно-методичне підґрунтя професійної діяльності тренерів зі східних одноборств; 2) виокремлено специфічні особливості професійно-педагогічної діяльності майбутніх тренерів зі східних одноборств у дитячо-юнацьких спортивних школах; 3) вивчено досвід професійної підготовки фахівців з фізичного виховання у країнах Європейського Союзу.

Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання. Дисертаційна робота Кузнецової І. Ю. безперечно має вагоме практичне значення, яке полягає в тому, що одержані результати дослідження достатньо обґрунтовані, пройшли апробацію та готові до впровадження в освітню практику закладів освіти фізкультурно-спортивного спрямування.

Авторкою розроблено й запроваджено спецкурс «Філософські ідеї східних одноборств» та інтегрований спецкурс «Спортивно-педагогічне

вдосконалення тренера зі східних одноборств» для майбутніх тренерів зі східних одноборств, авторську навчальну програму з таеквон-до для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, яку можна використати в процесі спортивної підготовки юних спортсменів та під час підвищення кваліфікації викладачів фізичної культури та тренерів.

Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях. Для розв'язання поставлених завдань автором опрацьовано 312 наукових джерела, з них 8 – іноземними мовами. Усі наукові положення, висновки і результати дисертаційного дослідження знайшли повне відображення в 11 публікаціях (всі публікації одноосібні): 5 – у провідних наукових фахових виданнях України, 1 – стаття в іноземному фаховому періодичному виданні, 5 – публікації у збірниках матеріалів наукових конференцій. Отже, дисертанткою дотримано вимог наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1112 від 17.10.2012 щодо опублікування результатів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Відповідність структури та змісту дисертації вимогам щодо кандидатських дисертацій. Структура дисертаційного дослідження Кузнецової І. Ю. зумовлена його змістом, який відповідає основним завданням дослідження і відображає хід їх виконання.

Перший розділ дисертації висвітлює теоретичні засади формування готовності майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності у дитячо-юнацьких спортивних школах. У ньому розглянуто погляди різних науковців на поняття «готовність», «професійна готовність», «підготовка» та ін., що складають понятійно-термінологічний апарат дослідження. Крім того, проаналізовано зміст професійної діяльності тренерів, зокрема зі східних одноборств, виокремлено специфічні особливості професійно-педагогічної діяльності майбутніх тренерів зі східних одноборств у дитячо-юнацьких спортивних школах. Визначено сутність, проведено структурний аналіз феномена «готовність майбутніх

тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності у дитячо-юнацьких спортивних школах» та обґрунтовано критерії сформованості зазначеної готовності.

Другий розділ присвячено теоретичному обґрунтуванню та практичній реалізації педагогічних умов формування готовності майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності, методиці педагогічного експерименту та аналізу отриманих результатів.

Підсумки дисертаційного дослідження відображено у загальних висновках, які корелюють з висновками до кожного з розділів і відображають реалізацію мети й завдань дослідження та є достовірними.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Високо оцінюючи результати дослідження Кузнецової Ірини Юріївни доцільно висловити окремі міркування, що виникли в процесі рецензування дисертації та вимагають окремих уточнень і пояснень.

1. Для зручності, в змісті бажано було б надати назви всіх додатків з зазначенням сторінок і зробити по тексту на них посилання.

2. У першому розділі дисертаційної роботи бажано було більш ґрунтовно проаналізувати зміст чинних державних документів, що стосуються підготовки майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах.

3. На наш погляд, наукова новизна дослідження значно виграла, якщо б сформульоване автором визначення сутності ключового поняття дослідження «готовність майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах» було подано як «вперше», а не як «уточнено», що підсилило б теоретичну значущість роботи, що цілком зроблено у дисертації.

4. У п. 1.1 ретельно проаналізовано досвід та стан професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту у зарубіжних країнах. Проте, на нашу думку, варто зазначити, що робота значно виграла б,

якщо був би зроблений компоративний аналіз змісту навчальних планів, програм, дисциплін щодо формування готовності майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах в зарубіжних країнах, відміну у їх підготовці від системи підготовки у закладах вищої освіти України і визначено, що саме з цього досвіду використано під час педагогічного експерименту.

5. Параграф 1.3, на нашу думку, дещо переобтяжений аналізом наукових положень і визначень різних вчених, які стали підґрунтям для уточнення змісту ключового поняття «готовність майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах».

6. Для формування у студентів готовності до професійної діяльності у дитячо-юнацьких спортивних школах авторкою було розроблено спецкурс «Філософські ідеї східних одноборств», зміст якого наведено на стор. 184. Доцільно, на наш погляд, було б конкретизувати кількість годин, які відведено на вивчення кожної теми даного спецкурсу і форми організації занять (лекційні, семінарські та ін.).

7. Одним із здобутків роботи ми вважаємо її прикладний характер. Разом із тим, на нашу думку, на основі проведеного дослідження доцільно було б сформулювати методичні рекомендації для науково-педагогічного складу закладів вищої освіти фізкультурно-спортивного спрямування щодо формування у майбутніх тренерів зі східних одноборств готовності до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах.

Проте зроблені зауваження і побажання не є принциповими і не впливають на загальну високу оцінку дисертаційної роботи Кузнецової Ірини Юріївни «Формування готовності майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах».

Висновки щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.
Дисертація Кузнецової І. Ю. «Формування готовності майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких

спортивних школах» є самостійним завершеним науковим дослідженням актуальної проблеми. Усі положення дисертації науково обґрунтовані, мають характер наукової новизни, достовірність та вірогідність висновків забезпечені дисертанткою в процесі дослідження. Поставлена автором мета, сформульовані завдання дослідження розв'язані досить глибоко та доказово. Всі положення, що виносилися на захист, теоретично обґрунтовані, їх зміст викладено в основних висновках до дисертації. Висновки і рекомендації сформульовані у дисертації ґрунтовно і переконливо. Дисертаційне дослідження має практичне значення, що підтверджується використанням отриманих результатів в освітньому процесі закладів вищої освіти. Структура дисертації та обсяг основного тексту відповідають чинним вимогам до кандидатських дисертацій. Назва роботи відповідає її меті, змісту теоретичної частини та експериментального дослідження. Зміст автореферату ідентичний змісту дисертаційної роботи.

Отже, дисертація Кузнецової Ірини Юріївни «Формування готовності майбутніх тренерів зі східних одноборств до професійної діяльності в дитячо-юнацьких спортивних школах» є завершеною науковою працею, що має теоретичне й практичне значення для теорії і методики професійної освіти і відповідає вимогам пп. 9, 11–13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її авторка заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методики
фізичної культури і спорту
Запорізького національного університету

А. П. Конох

Проректор з наукової роботи
Запорізького національного університету
доктор історичних наук, професор

Г.М. Васильчук

